

Date: 13th July-2025

O'QUVCHILARNI DARSGA JALB QILISH

Abatbaeva Zulfiya Ilich qizi

Najepova Sayora

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti

Maktabgacha ta'lim fakulteti: Maxsus pedagogika (Logopediya)

Anotatsiya. Ushbu ilmiy maqolada o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularni faol va ijodiy fikrlashga undash bo'yicha samarali metodlar va strategiyalar tahlil qilinadi. Dars jarayonida interaktiv yondashuv, innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish, o'quv muhitini motivatsiyalovchi vositalar bilan boyitish orqali o'quvchilar faolligini oshirishning nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan. Maqola tajribali o'qituvchilar va ta'lim sohasida tadqiqot olib borayotganlar uchun foydali bo'lishi mumkin.

Kalit so'zlar. Ta'lim, o'quvchilar faolligi, dars jarayoni, motivatsiya, interaktiv metodlar, innovatsion texnologiyalar.

Zamonaviy ta'lim tizimining asosiy maqsadlaridan biri – o'quvchini mustaqil fikrlaydigan, o'z bilimini amaliyotga tatbiq eta oladigan shaxs sifatida shakllantirishdir. Buning uchun esa o'quvchini darsga jalb qilish, uning faolligini oshirish, motivatsiyasini kuchaytirish zarurdir. Mazkur maqolada aynan shu masala – o'quvchilarni darsga jalb etishning samarali usullari tahlil qilinadi.

O'quvchilarni darsga jalb qilishning nazariy asoslari

O'quvchilarning darsga bo'lgan munosabati ko'plab omillarga bog'liq. Psixologik, pedagogik va ijtimoiy omillar ularning o'quv faoliyatidagi ishtirokini belgilab beradi. Pedagogika fanida o'quvchilarning darsga jalb qilinishiga ta'sir etuvchi omillar quyidagicha tasniflanadi:

1. O'qituvchining shaxsiy fazilatlari va pedagogik mahorati;
2. Darsning mazmuni, metodikasi va shakli;
3. O'quvchilar orasidagi ijtimoiy-psixologik muhit;
4. Ta'lim motivatsiyasi va tashqi rag'batlantirish vositalari.

Psixologlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarga ko'ra, o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi ularning ichki motivatsiyasiga bog'liq bo'lib, bu holatda o'qituvchi o'z oldiga qo'ygan ta'limiy maqsadlarni erkin, ijodiy va qiziqarli shaklda tashkil etganida natija yanada yuqori bo'ladi. Dars jarayonida interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarning diqqatini jamlash va ularni faol ishtirok etishga undaydi. Mashg'ulotlarda quyidagi usullar qo'llanganda o'quvchilarda darsga bo'lgan qiziqish ortadi:

- Klaster va aqliy hujum metodlari;
- Rolli o'yinlar, muammoli vaziyatlar tahlili;
- Guruhli ishlash, musobaqali elementlar qo'llash;
- AKT (axborot-kommunikatsiya texnologiyalari)dan foydalanish;

Date: 13th July-2025

• Real hayotiy misollar bilan bog'lash va amaliy mashg'ulotlar. Bundan tashqari, o'quvchilar faoliyatini rag'batlantirish (yozma va og'zaki rag'bat, baholash mezonlari, mukofotlash usullari) ham muhim o'rin tutadi.

Amaliy tavsiyalar

1. Har bir darsni o'quvchilar uchun qiziqarli va mazmunli qilishga intiling.
2. O'quvchilarni rag'batlantirish uchun ochiq baholash tizimini qo'llang.
3. Har bir o'quvchining ehtiyojlari, qiziqishlari va individual xususiyatlarini inobatga oling.
4. Fanlararom integratsiyani yo'lga qo'ying.
5. Multimedia vositalaridan faol foydalaning.
6. Ota-onalar bilan hamkorlikda o'quvchini motivatsiyalashni kuchaytiring.
7. Ijodiy, mustaqil fikrlashga undaydigan topshiriqlar bering.

Xulosa. O'quvchilarning darsga jalb qilinishi ta'lim sifatini oshirishning eng muhim omillaridan biridir. Bu borada o'qituvchining metodik yondashuvi, shaxsiy fazilatlar, darsni interaktiv usullarda olib borish qobiliyati hal qiluvchi rol o'ynaydi. Zamonaviy texnologiyalardan unumli foydalanish, motivatsiyani kuchaytiruvchi vositalar bilan ta'lim jarayonini boyitish orqali o'quvchilarni darsga jalb etish mumkin. Maqolada bayon etilgan nazariy va amaliy tavsiyalar pedagoglar uchun foydali bo'lishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Qodirova M. Ta'lim jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish. – Toshkent, 2020.
2. Xasanov D. Pedagogik texnologiyalar va interfaol ta'lim. – Samarqand, 2019.
3. G'afforova Z. O'quvchilarda o'quv motivatsiyasini shakllantirish. – Toshkent, 2021.
4. Jalilova L. Ta'limda innovatsion yondashuvlar. – Buxoro, 2018.
5. Diyonatova G. Ta'lim psixologiyasi. – Toshkent, 2022.
6. Mahmudova N. O'qituvchilik mahorati asoslari. – Nukus, 2023.
7. World Bank Education Report. Teaching and Learning Strategies. – 2022.
8. UNESCO. Student Engagement in Learning: International Practices. – 2021.

